

10. FEJEZET

A DÖNTÉSHOZATAL ÚJRAGONDOLÁSA

Ha emberi fogalmaink alapján úgy fogjuk fel a Szentháromságot, mint Személyek közösségét, akkor ezzel lefektettük az egyenlő testvérek társadalmának az alapjait, amelyben a párbeszéd és a konszenzus jelentik az együttélés fő alkotóelemeit, mind a világban, mind a gyülekezetben.

- Leonardo Boff

A közösség életét érintő kérdésekben elsősorban akkor kaptak vezetést a gyülekezet tagjai, amikor összegyülekeztek, hogy felismerjék, mit kíván tőlük Isten. Ezt a vezetést a Szellemtől kapták meg az ismeret beszédének, a kijelentésnek, a bölcsességnek és hasonló ajándékoknak a használatával. Mindezek során Pál fáradhatatlanul hangsúlyozza, hogy a közösség minden tagjának kötelessége átadni azokat a kijelentéseket, amelyeket az adott helyzetre kapott. Ezért a legjellegzetesebb helyzet, amelyben vezetést kapott a közösség, az volt, amikor a keresztyének összegyűltek egymással megbeszélni és kiértékelni a kapott ajándékokat. Ilyenkor különböző, egymást kiegészítő módokon kapta meg a vezetést a közösség minden egyes tag közreműködésével, illetve az egyes tagok a közösségtől.

- Robert Banks

Az előző fejezetben azt fedeztük fel, hogy az Újszövetség kizárólag a többszemélyű vezetést támogatja, semmi mást. Az Úr döntése volt az, hogy a sok tagból álló közösség által vezeti a saját gyülekezetét. Az idő során vének emelkednek ki a többiek közül, és a pásztori törődés példáját mutatják a gyülekezet többi tagja számára, valamint felvigyáznak a közösségre. Emellett a vének mindig többes számban szerepelnek a gyülekezetben.

A többszemélyű presbitérium azonban önmagában még nem jelent garanciát arra, hogy egészséges a gyülekezet. Ha nem Krisztus élete és kegyelme szerint felügyelik a vének a gyülekezetet, akkor még egy egyszemélyű vezetőnél is több kárt tudnak okozni. (Sajnos én magam is tapasztaltam, milyen az, amikor keménykezű presbiterek lenyomnak egy döntést a gyülekezet torkán. Bár ők egyáltalán nem érzékelték, hogy szellemileg elnyomnak másokat, a gyülekezetben a többiek mégis ezt élték át.)

Ettől olyan kulcsfontosságú kérdés a gyülekezeti döntéshozatal. A mai klérusrendszerrel szemben, az első századi véneket soha nem tekintették a gyülekezet kiemelkedő személyiségeinek.

Ahogy már korábban is megjegyeztük, az egész Újszövetség szembetűnően mellőzi a véneket, ami igencsak jelentőségteljes tény, hiszen erőteljesen szembeszáll a pásztor elsőbbségét valló protestáns nézettel, és ugyanígy a vének szerepét hangsúlyozó, népszerű „házi gyülekezeti” szemlélettel egyaránt. Mindkét szemlélet ellentétes az újszövetségi alapelvekkel.

A 8. fejezetből azt tudtuk meg, hogy a vezetés bibliai modellje éles ellentétben áll az erőltetett alávetettség, a felülről irányított tekintélyi struktúrák és a hierarchikus kapcsolatok mérgével (Máté 23:11; Márk 10:42-45; Luk 22:26-27). Az újszövetségi vezetőségi modell őrzi Krisztus valódi, élő főségét, és a tekintélyelvűségnek is megálljt parancsol. Áron kihajtott vesszeje gyönyörűen ábrázolja, hogy a szellemi tekintély alapja a feltámadás erejéből fakadó élet (4Móz 17:1-11), soha nem a pozíció.

A korai gyülekezet felvigyázói példamutatás által végezték ezt a feladatukat, nem kényszerrel vagy manipulációval. A többi tagtól kapott tisztelet mértéke egyenes arányban állt áldozatkész szolgálattal (1Kor 16:10-11, 15-18; Fil 2:29-30; 1Thessz 5:12-13; 1Tim 5:17). Tekintélyük a

szellemi érettségükben gyökerezett, s nem valamilyen papi pozícióban. Péter szavaival élve, nem úgy felügyeltek, hogy uralkodtak a gyülekezeteken, „hanem mint *példányképei* a nyájnak.” (1Pét 5:3)

Példaképnek lenni annyit jelent, hogy mintát tartok a többiek elé, amit követhetnek. Mivel a vének példaképek voltak, ezért (1) aktívan szolgáltak (ők mutatták a példát), és (2) arra bátorították a gyülekezet tagjait, hogy ők is legyenek ugyanilyen aktívak (tehát az ő példájukat követték mások).

Így hát, ha egy vén azt akarta, hogy a többiek megnyerjék az elveszetteket, akkor kötelező volt példát mutatnia a lélekmentésben. Miért? Mert példakép volt. Ebben a tekintetben az a magyarázat, miszerint azért nem szoktak lelket menteni a pásztorok, mert „nem a pásztoroktól születnek a juhok, hanem a juhoktól”, a Szentírás kiforgatásának a klasszikus példája.

Ha a pásztor-nyáj metaforával túllépjük azt a jelentéskört, amire Isten eredetileg szánta, akkor hamar észrevesszük túlzásunk balgaságát. A pásztorok valóban nem képesek juhokat szülni, sőt, a gyapjukat is elveszik, a húsukat pedig megeszik vacsorára!

Egyszerűen tehát az újszövetségi felvigyázás nem valami rabszolgai kötelezettség volt, és nem is nyomasztó kényszer. Éppen ellenkezőleg, értékes családi erőforrás volt, amit az alázat, a rokoni kapcsolat és a szolgáló lelkület jellemezett.

A vezetőség kölcsönvett megközelítése

Az intézményes kereszténység megkeresztelte a világi vezetőségi mintákat, és továbbadta őket, mint bibliailag helyes megoldásokat. Mi lett az eredmény? Az, hogy a gyülekezetvezetésről alkotott fogalmaink kulturális szinten a mai korszellem rabjai.

Mivel látjuk, hogy a vezetésről szóló bibliai tanítás súlya elveszett a mai kultúra uralkodó fogalmai között, vissza kell követelnünk a szentírási alapot.

Ahogy az 5. fejezetben láttuk, a gyülekezetet bemutató fő metafora a család. Ez megmagyarázza, miért az apa és az anya képével ábrázolja a Biblia a vezetőséget (1Thessz 2:6-12). Persze még a szülői kép is eltorzulhat és hideg hétköznapiságba süppedhet, ha nem a *minden* hívő papságának és a mindannyiunkat összekötő testvériségnek a fényében szemléljük (Máté 23:8).

A korai gyülekezet vezetősége tehát nem hierarchikus, nem arisztokratikus, nem tekintélyelvű, nem intézményes és nem is klerikális volt. Isten elgondolása a vezetőségről *tevékenység-központú, kapcsolati, természetes és közösségi* – csakúgy, mint az Istenségben belül.

Soha sem az Úrtól származott az az ötlet, hogy a gyülekezet vezetése egy vállalkozás ügyvivői testületéhez, vagy egy birodalmi kasztrendszer arisztokráciájához hasonlóan működjön. Az Újszövetség szerzői ezért nem használták soha a hierarchia és a birodalmi fogalmak metaforáit a szellemi vezetőség leírására.

Inkább szándékosan a rabszolga és a gyermek képével festették le a vezetőket az uralkodók és a rabszolgatartók képzele helyett (Lukács 22:25-26). Habár ez a gondolkodás kifejezetten szemben áll a „szellemi tekintély” mai népszerű gyakorlásával, az Isten királyságáról szóló bibliai tanítással tökéletes összhangban van. Isten királyságában a gyengék erősek, a szegények gazdagok, az alázatosokat felmagasztalják, és az utolsók az elsők (Luk 6:20-26; Máté 23:12; 20:16).

Mivel a korai gyülekezet vénei tudták, hogy nem az övék a gyülekezet, nem is volt saját tervük, amit keresztül akartak vinni. Nem állítottak akadályt sem mások elé, és nem kényszerítették rájuk a gondolkodás nélküli alávetettséget a „tekintélyükre” hivatkozva. (Sok vén/presbiter nem így viselkedik, de sajnos vannak néhányan, akik igen.)

A korai gyülekezet vénei nem oligarchiaként működtek (ahol néhány ember rendelkezik abszolút